

УДК 343.98

Тетяна Федорівна БЕЗСОННА,

старший викладач кафедри криміналістики

та судової експертології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2482-9564>

ПАСПОРТ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ, ЩО МІСТИТЬ БЕЗКОТАКТНИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ НОСІЙ ІЗ БІОМЕТРИЧНИМИ ДАНИМИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ПАСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Паспортна система та документи що засвідчують особу виникли і розпочали своє існування багато століть тому, приблизно в XV ст. Паспортна система починаючи з XIX ст. і по теперішній час постійно розвивалась і вдосконалювалась. Сучасна паспортна система суттєво відрізняється від попередніх, використовуються більш інформативні способи передачі даних про власника документа та його ідентифікації.

Великий юридичний словник визначає паспортну систему як сукупність правил, які визначають порядок обліку громадян за допомогою введення єдиних документів що засвідчують особу (паспортів), їх реєстрації за місцем проживання і тимчасового перебування, а також адресно-довідкової роботи. Однією із основних задач паспортної системи є охорона правопорядку. Правила паспортної системи не повинні порушувати конституційного права на свободу пересування і вибору місця для проживання.

В нашій державі функціонує єдиний державний демографічний реєстр, який являє собою електронну інформаційно-телекомунікаційну систему, призначену для зберігання, захисту, обробки, використання і поширення визначеної законом інформації про особу та про документи, що оформлюються із застосуванням засобів Реєстру. Дана система функціонує із забезпеченням дотримання гарантованих Конституцією України свободи пересування і вільного вибору місця проживання, заборони втручання в особисте та сімейне життя та інших прав і свобод громадян. Єдиний державний демографічний реєстр ведеться з метою ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсними та знищення передбачених законом документів.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про громадянство», одними з основних документів, що підтверджують громадянство України є паспорт громадянина України та паспорт громадянина України для виїзду за кордон.

Паспорт громадянина України є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Після досягнення чотирнадцятирічного віку кожен громадянин України, зобов'язаний отримати паспорт. Оформлення, видача, обмін паспорта громадянина України, його пересилання, вилучення, повернення державі та знищення здійснюються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Поряд із звичними нам зразками бланків паспортів у вигляді книжечки, з 11 листопада 2016 року на території нашої держави була впроваджена видача паспорту громадянина України у вигляді ID-картки, що містить безконтактний електронний носій із біометричними даними власника. В імплантований «чіп» вноситься така інформація: назва держави, назва документа, ім'я особи, стать, громадянство, дата народження, унікальний номер запису в Реєстрі, номер документа, дата закінчення строку дії документа, дата видачі документа, повноважений суб'єкт, що видав документ (код), місце народження, відцифрований образ обличчя особи, відцифрований підпис особи, податковий номер (реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків) або повідомлення про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків.

Паспорт громадянина України для виїзду за кордон також посвідчує особу, підтверджує громадянство України особи, на яку він оформлений, і дає право власнику на виїзд та в'їзд в Україну й інші держави. На даний час в Україні існує два види паспорту громадянина

України для виїзду за кордон, обидва виконані у формі книжечки, але різниця полягає в тому, що один з документів має безконтактний електронний носій із біометричними даними власника документа, до якого окрім даних що містяться на сторінках паспорту вносяться також і біометричні дані власника: відцифроване зображення обличчя, відцифрований підпис та відбитки вказівних пальців рук, за бажанням власника можна також додати й інші біометричні дані.

Необхідність впровадження сучасних біометричних паспортів виникла в результаті збільшення числа підроблених документів, а також у зв'язку з необхідністю більш точної ідентифікації власника документа.

Таким чином, завдяки існуванню паспортної системи держава регулює облік громадян не лише за місцем проживання, а й за місцем їх тимчасового перебування. Завдяки паспортній системі здійснюється охорона громадського порядку та забезпечення публічної безпеки. Паспортна система відіграє значну роль в боротьбі зі злочинністю, попередженні правопорушень та розшуку злочинців, а біометричний паспорт виступає ключовою ланкою, що дозволяє здійснювати покладені на неї функції. Слід зазначити, що біометричний паспорт займає одне з найважливіших місць в паспортній системі не лише в Україні але і в інших державах світу, передбачається, що такий документ найбільш захищений від підробок та виключає можливість користування ним будь-якою особою, окрім власника документа, адже інформація що міститься на електронному носіїв дозволяє ідентифікувати особу не лише за фотокарткою але і за біометричними даними.

Одержано 08.10.2017

УДК 343.98

Ганна Сергіївна БІДНЯК,

старший викладач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Всесвітній прогрес зумовлює розвиток найрізноманітнішої техніки, без застосування якої неможлива діяльність правоохоронних органів. Адже технічні засоби використовуються протягом всього процесу розслідування злочинів і їх застосування сприяє більш повному уявленню щодо події злочину, отриманню доказової інформації тощо. Чинне законодавство не встановлює обмежень стосовно використання технології традиційної чи цифрової фотографії. З точки зору кримінально-процесуального закону не важлива технологія формування фотографічного зображення. Вирішальним є одержання якісних даних, що відповідають вимогам належності, допустимості й достовірності.

Окремі аспекти застосування технічного обладнання неодноразово розглядалися вченими-криміналістами. Висвітлювались питання щодо розробки і вдосконалення методів і прийомів фотографії, кола об'єктів зйомки, переліку завдань. Проте, використовувані на практиці засоби і методи криміналістичної фотографії і відеозапису, не завжди можуть повною мірою задовольнити вимоги кримінального судочинства.

Наряду з цим, в Стратегії розвитку Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України серед основних проблем, які потребують вирішення, зазначений недостатній рівень матеріально-технічного та ресурсного забезпечення [1].

Результати проведеного анкетування працівників органів Національної поліції свідчать, що в процесі розслідування кримінальних проваджень застосовується фотозйомка та відеозапис: під час огляду місця події – 92 %, слідчого експерименту – 86 %, пред'явлення для впізнання – 56 %, обшуку – 36 %, допиту – 27 %. При цьому у 72 % випадків